

Қазақстан Республикасы
Ғылым және жоғары білім
министрлігі

国际中文日
INTERNATIONAL
CHINESE LANGUAGE DAY

«ҚАЗІРГІ ҚЫТАЙ ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»
Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары
17 сәуір, 2024 ж.

«现代汉语教学现状»
国际学术研讨会论文集
2024 年4月17日

**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ СОВРЕМЕННОГО КИТАЙСКОГО
ЯЗЫКА»**
Материалы международной научно-практической конференции
17 апреля, 2024 г.

«ACTUAL PROBLEMS OF TEACHING MODERN CHINESE LANGUAGE»
Materials of the international scientific and practical conference
April 17, 2024

Астана, 2024
Astana, 2024

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
哈萨克斯坦共和国教育部
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
列·尼·古米廖夫名下的欧亚国立大学
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ ҚЫТАЙ ФИЛОЛОГИЯСЫ КАФЕДРАСЫ
语言文学系汉语言文学教研室
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ КАФЕДРА КИТАЙСКОЙ ФИЛОЛОГИИ
FACULTY OF PHILOLOGY DEPARTMENT OF CHINESE PHILOLOGY

КОНФУЦИЙ ИНСТИТУТЫ
孔子学院
ИНСТИТУТ КОНФУЦИЯ
CONFUCIUS INSTITUTE

«ҚАЗІРГІ ҚЫТАЙ ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»
Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары
17 сәуір, 2024 ж.

«现代汉语教学现状»
国际学术研讨会论文集
2024 年 4 月 17 日

«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ СОВРЕМЕННОГО КИТАЙСКОГО
ЯЗЫКА»
Материалы международной научно-практической конференции
17 апреля, 2024 г.

«ACTUAL PROBLEMS OF TEACHING MODERN CHINESE LANGUAGE»
Materials of the international scientific and practical conference
April 17, 2024

研讨会赞助者：中国驻哈萨克斯坦大使馆

Астана, 2024

ӘОЖ 811.581
КБЖ 81.2 Кит-923
Қ 22

Редакциялық алқа:

Е.Б. Сыдықов – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма төрағасы – Ректор
А.Б. Бейсенбай – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі – академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Г. Ахметбек – Қытай филологиясы кафедрасы меңгерушісінің м.а.
Ян Лэй 杨雷 – Конфуций институтының директоры
Б.Жылқыбекұлы – Қытай филологиясы кафедрасының доцент м.а.
Чжу Цуймэй 朱翠梅 – Конфуций институтының доценті
Цзинь Бэйли 靳蓓蕾 – Қытай филологиясы кафедрасының аға оқытушысы

Жауапты хатшы: Г.Т. Елубаева, А.М. Садвакасова

Қ 22 «Қазіргі қытай тілін оқытудың өзекті мәселелері» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары (2024 жылдың 17 сәуір, Астана, Қазақстан). – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ баспасы, 2024. – 164 б. – қазақша, қытайша, орысша, қырғызша.

ISBN 978-601-337-998-2

Бұл Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Филология факультеті Қытай филологиясы кафедрасы мен университет жанындағы Конфуций институтының бірлесіп ұйымдастырған «Қазіргі қытай тілін оқытудың өзекті мәселелері» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының материалдар жинағы. Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасы арасындағы ынтымақтастық байланыс аясында және «БҰҰ-дағы қытай тілі күніне» орай ұйымдастырылған осы конференцияның жинағына қатысушылардың жасаған баяндамалары мен ұсынған мақалалары сұрыптап енгізілді. Жинақта халықаралық ғылыми ортадағы қытай филологиясын зерттеудің жаңа трендтері; қытай-қазақ-орыс тілдерінің мәдениетаралық интерпретациялық аурама мәселелері; қытай тілін оқытудағы инновациялық әдістер мен заманауи технологияларды қолдану мәселелері; қытай тарихы, мәдениеті және ұлттық білім беру саласындағы ынтымақтастықтың қазіргі жағдайы мен даму перспективалары сияқты бағыттарда жазылған авторлық зерттеулері берілген. Басылым студенттерге, магистранттарға, докторанттарға, сонымен қатар қазіргі ғылымның өзекті мәселелерімен айналысатын оқырман қауымға арналған. Мақалалар тек авторлық нұсқада жарияланды, мақала көзқарасына авторлар жауапты.

ӘОЖ 811.581
КБЖ 81.2 Кит-923

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті қытай филологиясы кафедрасы, 2024
© Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева кафедра китайской филологии, 2024
© L.N. Gumilyov Eurasian national university department of chinese philology, 2024

ISBN 978-601-337-998-2

кытай тилиндеги татаал этиштердин айырмачылыгы чоң экендигин байкоого болот. Анткени бул эки тил типологиялык жактан ар башка типке киргенине байланыштуу, тил өкүлдөрүнүн кыймыл-аракетти сүрөттөөсү ар кандай болуусунан улам, татаал этиштер семантикалык жана грамматикалык түзүлүштөрү менен айырмаланат. Ушундан улам, эки тилдеги татаал этиштердин бири-бирине шайкеш келип колдонулгандыгына караганда, окшобогон, дал келбеген учурлары көбүрөөк кездешет.

Колдонулган адабияттар тизмеси:

- [1] 试试 (汉语词汇) _ 百度百科 (baidu.com)
- [2] 胡晓慧. 汉语趋向动词语法化问题研究. - 广西: 广西师范大学出版社, 2012. 188 页.
- [3] 北京语言学院语言教学研究所. 现代汉语补语研究资料. - 北京: 北京语言学院出版社, 1992.

THE BASICS OF COMPARISON WITH THE KYRGYZ LANGUAGE WHEN TEACHING STUDENTS CHINESE COMPLEX VERBS

Keneshkyzy Ainura¹, Akmatova Anara Sydykovna²

¹ Head of the Chinese language department of the Bishkek state university named after Karasayeva, Bishkek, Kyrgyzstan

e-mail: akeneshkyzy@bhu.kg

² Lecturer at Bishkek state university named after Karasayeva, Bishkek, Kyrgyzstan

e-mail: asakmatova@bhu.kg

Annotation. In order to bring the grammar of the Chinese language, including complex verbs, to Kyrgyz-speaking students (students), in most cases, the comparison method is used. To do this, we will show the similarities and differences between compound verbs in the two languages.

Keywords: compound verbs, root verb, word members, modal verbs, semantics.

УДК 372.881.1

多语背景下哈萨克斯坦学生状语错序偏误分析

张晓菲

公派教师, 列·尼·古米廖夫欧亚国立大学孔子学院, 阿斯塔纳, 哈萨克斯坦

e-mail: fer86@163.com

摘要: 在汉语习得过程中, 哈萨克斯坦学生语序偏误频发, 尤其是状语错序偏误更常见也更集中。本文对哈萨克斯坦学生的状语错序偏误及成因进行梳理分析。首先介绍了多语背景下哈萨克斯坦学生的状语错序偏误表现, 接着从学习者和教学者两个角度分析了状语错序偏误的主要成因, 最后对哈萨克斯坦学生状语语序教学提出了个人的改善性建议。本文的语料收集于哈萨克斯坦学生的作文, 期中期末考试试卷。

关键词: 哈萨克斯坦学生; 状语; 偏误分析; 错序。

一、引言

汉语属于汉藏语系, 缺乏形态变化, 语序成为汉语语法中重要的表达手段。语序的习得和掌握一直是对外汉语教学中的难点。

笔者曾有 11 年的俄罗斯学生汉语教学经验和 2 年的哈萨克斯坦学生汉语教学经验。在历年的课堂教学中, 语序偏误频发, 其中状语错序偏误更常见也更集中。

笔者检索发现, 现存的最大的两大语料库“北京语言大学 HSK 动态作文语料库”“北京语言大学 CCL 语料库”, 都暂未收录足够的针对俄语母语学习者或哈萨克斯坦学习者的状

语错序偏误案例。因此本篇论文中的偏误示例均来自于日常教学中学生的作文, 期中期末考试试卷。

“如果一个人习得了一语, 还学过一门或多门外语, 现又在学习另一种语言, 已知的几种语言都有可能对正在学习的新语言产生影响 [1, 59 页]。”本篇论文的研究对象为哈萨克斯坦本土学生, 由于历史原因和民族特点, 大部分学生从小掌握了哈语, 俄语, 也有少部分学生会说突厥语, 塔吉克语, 东干语, 也有俄罗斯族的学生, 主要说俄语, 能听懂少量哈语。笔者发现, 不同语言背景的学习者在习得汉语的过程中, 状语错序偏误出现频次也略有差异。

二、哈萨克斯坦学生状语错序偏误表现

哈萨克斯坦学生的状语错序偏误主要表现为状语后移、状语前移、多项状语错序。期中状语后移偏误发生频次最高。

(一) 状语后移偏误

状语后移是指状语本应该在主语后、谓语动词前, 却错放在谓语动词后或句末。

- (1) 周末我休息在家。(地点状语后移)
- (2) 这次电影艺术节会举行在北京。(地点状语后移)
- (3) 我每天开始上课八点。(时间状语后移)
- (4) 我打电话给我的妈妈。(表对象状语后移)
- (5) 看书有帮助对我的(大)脑。(表对象状语后移)
- (6) 我写作业用我的 Ipad。(表方式状语后移)
- (7) 我每天看中国电视剧为了说好我的汉语。(表目的状语后移)
- (8) 我觉得这本书很有意思比那本书。(表比较状语后移)
- (9) 百分之六十九的东西买走了被女人。(被字短语表状语后移)
- (10) 我洗干净了把衣服。(把字短语表状语后移)
- (11) 两分钟, 我没写完作业还。(副词状语后移)
- (12) 我们见面常常。(频度副词状语后移)

从收集到的哈萨克斯坦学生偏误语料中可以发现, 状语后移偏误是较为普遍、涉及状语类型较多的一类偏误。笔者在教学过程中发现, 对于初级学习者来说, 时间状语、地点状语以及副词后移现象更为常见。中级和高级水平的学生, 状语后移现象没有呈现显性规律, 且个体差异较大。

(二) 状语前移偏误

状语一般放在主语后面, 如果需要强调状语, 或者是照顾上下文的连接, 或者状语较长、较多时, 可以将主语前置到句首, 也叫句首状语 [2, 71 页]。而哈萨克斯坦学生的状语前移偏误却不同于此。

- (1) 在欧亚大学我学习。(处所状语前移)
- (2) 三天我没休息了。(时间状语前移)
- (3) 常常我们去游泳。(副词状语前移)
- (4) 从小他学习跳舞。(副词状语前移)
- (5) 你们去餐厅? 也我。(副词状语前移)
- (6) 我非常感到高兴。(副词状语前移)
- (7) 今年的工作已经都完成了。(副词状语前移)
- (8) 对身体吃苹果有帮助。(表对象状语前移)

状语前移偏误类型较为单一, 其中副词状语前移偏误居多。

(三) 多项状语错序

多项状语是指一个句子中同时包含两项或两项以上的状语, 多层状语的排列次序不太固定, 有时候位置不同, 意思就不一样。例如: “都不是/不都是”意思不同。多层状语的语序问题比较复杂, 哪种在前, 哪种在后, 取决于谓语内部的逻辑关系和表意的需要。大致

的次序是：条件、时间、处所、语气、范围、否定、程度、情态、对象 [3] 。

1. 双项状语错序：

(1) 今天的演唱会我们不都去。

正：今天的演唱会我们都不去。

(2) 她的学习不很好。

正：她的学习很不好。

(3) 每天安娜去健身房为了变得更瘦。

正：为了变得更瘦安娜每天去健身房。

(4) 你给她务必写信告诉所有的消息。

正：你务必写信给她告诉所有的消息。

(5) 我对父母兴奋地说我得了奖学金。

正：我兴奋地对父母说我得了奖学金。

(6) 这件事与他明明没有关系。

正：这件事明明与他没有关系

2. 三项状语错序：

(1) 如果妈妈不去，我们都就不去了。

正：如果妈妈不去，我们就都不去了。

(2) 我刚才都交上了把作业。

正：我刚才把作业都交上了。

(3) 常常我春天旅游在阿拉木图。

正：我常常春天在阿拉木图旅游。

3. 四项状语错序：

(1) 和朋友一起为了挣钱在国外工作。

正：为了挣钱和朋友一起在国外工作。

(2) 你不是正要跟我们一起吃饭吗？

正：你不是正要跟我们一起吃饭吗？

(3) 他们放学后每天都一起学习。

正：他们每天放学后都一起学习。

4. 五项状语错序：

(1) 从今以后别跟我再说话永远。

正：从今以后永远别再跟我说话。

(2) 她居然已经刚才悄悄地从后门溜走了。

正：她刚才居然已经悄悄地从后门溜走了。

(3) 我意外地昨天在街上上班前竟然看到了他。

正：我昨天上班前竟然意外地在街上看到了他。

笔者分析收集到的多项状语错序，发现没有出现重复频度较高的偏误。偏误无规律性，同一个例句对于同一个学习者而言，在不同的时间可以出现不同的错序偏误。

三、多语背景下哈萨克斯坦学生状语错序偏误分析

(一) 学生角度

从学生角度而言，受语际负迁移影响，学习者在学习汉语时，其母语的语言知识会对其汉语的习得造成干扰，产生消极作用，造成语际负迁移。对于多语背景下的哈萨克斯坦学生来说，这种负迁移影响会更加复杂。如果学生的母语体系中有一门语言有跟汉语相近的状语语序表达，则从很大程度会减轻学生的偏误频次。如笔者了解到哈语中的时间状语和地点状语常常放在主谓语之间，对于初级学习者来说，汉语状语语序的基本规则他们会掌握得更快。同时受俄语背景的影响，学生又会无意识地出现个别状语错序偏误，频度跟单俄语背景

的学习者相较,已大大减少。对于初级阶段的哈萨克斯坦学生来说,大部分会出现状语后移偏误,个别会出现状语前移偏误,造成偏误的主要原因是受已知语言规则的影响,这种影响有可能是单门语言,也可能是多门语言规则混用造成的。

经过初级阶段的学习后,中高级汉语水平的哈萨克斯坦学习者已基本掌握汉语状语的语序规则。在使用过程中大大减少了对已知语言的依赖,语际负迁移逐渐减弱。对于该阶段的学生来说,他们的状语错序偏误主要表现在多项状语错序,且这种偏误大部分是来自于课堂上没有系统化地学习。笔者调查发现,对于多项状语,大部分学生已不会调用已知语言规则,由于对汉语的多层状语尚未建立正确的语序认知,因此大部分属于凭语感“盲猜”。而他们的语感又跟自己的汉语水平紧密相关。

(二) 教学中存在的问题

语序教学未得到足够重视。语序教学在对外汉语教学中应占有极其重要的地位,尤其是对多语背景下的哈萨克学生来说,作为从事对外汉语教学的教师理应多加重视语序教学以及语序对比教学,但实际情况是语序教学常常被忽略,因为语序教学的复杂性和多层面性,教师们有时觉得无从下手,久而久之就忽略了语序教学。

教材编写内容不足。虽然教材中含状语成分的语法讲解,但值得注意的是,通常不会多加强调状语在句中的语序位置。初级阶段教材中不会过分强调时间状语、地点状语、副词状语、介词短语状语语序,一方面是因为大部分是以词的形式出现在课堂,教师通常只注重词意教学,另一方面是编写者认为在繁杂的语法知识点中这些用法太过简单,不值得作为专门的语法点列项注释。到了中高级阶段,可作状语的词和类别开始增加难度,教材中会出现“都不是”“不都是”“不都好”“都不好”这些意义出现歧义的双项状语讲解,但对于其他的更复杂的多项状语的语序,鲜有提及,很少有教材可以系统直观地呈现多项状语的使用规则且配备足够的状语示例及对应的语法讲解分析。

四、教学建议

陆俭明先生曾经说过:“为了解决好汉语教学中的语法问题,除了参考现有的文献以外,很重要的一个方面,就是我们自己注意从学生屡屡重犯的语法错误中,从学生的提问中去思索,悟出些道道来,并把它告诉给学生,这样效果会更好一些[4]。”

(一) 重视语序教学

在对外汉语教学中,教师应注重语序教学的重要性,特别是语序偏误最多的状语语序,在教学中一定要强调汉语中基本语言构式和语序规则。如果可以的话,可以用学生的母语讲解在汉语中:主语+时间状语+地点状语+谓语+宾语的语序深层逻辑。汉语重视散点思维,重视螺旋型思维,通常按照事件发展的时间顺序、逻辑顺序先把时间、地点、原因等背景信息交代清楚,做好铺垫,最后上升到重点,让人觉得顺理成章,因此汉语的语义焦点常在最后[5, 10页]。

(二) 改善状语教学方法

身为对外汉语教师,在汉语状语语法教学中,应避免简单化讲解的倾向,只是简单举例子释义,不做句法功能讲解,更不强调在不同句型中的语序位置关系,这样做会使学生过度依赖母语语序规则,深化母语负迁移带来的影响,在汉语使用时产生大量的语序偏误。而且这种偏误如果没有得到及时地纠正,合理地消化,会让偏误固化,到了中高级阶段依然在习惯性地地点状语后置,到了多项状语语序问题,全部靠蒙靠猜。

因此,笔者建议,不管所使用的教材中有没有强调汉语语序和状语语法,教师都应该从学生学习汉语的第一课开始,为学生讲解汉语中的基本语序,等学习了时间状语和地点状语,反复讲解这两大状语成分在句子中出现的位置,采取渗透和强调的方法讲授学生在语序方面容易出现的重点和难点。当然仅靠公式化的理论讲解是远远不够的,还应重视日常的强化,提高相关内容的重现率,注重日常口语和书面写作的语序偏误纠错。同时对于状语语序的教学,在学习副词和介词短语时,教师不能仅仅把它们看做普通的词汇讲解,一定要突出

讲解它们在句子中的位置关系。到了中高级阶段，多项状语的语序问题一定是难点，也是重点。从不断犯错和改错的过程中，内化学生对多项状语规则的认知。

（三）运用对比分析，加强语际正迁移

让学生从一开始就充分了解汉语语序规则，多语言背景的学生在了解新规则的时候会自动搜索和匹配已知语言系统中的现有规则，反而会比单语言背景下的学生接受度更高。所以利用这个特点，教师可以引导学生进行多语之间的横向比较，强化语际间的正迁移作用。一是可以提高学生语法知识点的掌握效率，二是可以增强对汉语语序的认同感，加速内化汉语语序规则，三是从一定程度上减少偏误出现频次。在对外汉语教学中，教师应很好地了解学生的语言背景，善于发现多语背景对其汉语学习的影响。

（四）加强练习，强化所学知识内容

温故而知新，课后的练习能帮助学生更好地掌握所学的知识，通过大量的练习以达到对知识的内化吸收。在汉语状语语序教学过程中，教师应对练习的形式、内容、难度等方面精心设计。考虑分阶段、分层次、多样性的练习。例如，对于初级阶段状语成分的学习，应主要集中在时间状语和地点状语、介词短语、副词的用法上，可以配合造句、选词填空、俄汉互译、选词组句等练习。对于中高级阶段，可以使用连词成句，句子改错、语篇翻译等练习。另外对于学生的练习情况也应及时进行评估，归纳学生出现频度较高的偏误，再次进行教学或讲解，以帮助学生充分理解和消化所学内容。

参考文献：

- [1] 赵杨. 第二语言习得 [M]. - 北京:外语教学与研究出版社, 2015:59
- [2] 黄伯荣, 廖旭东. 现代汉语 [M]. - 北京:高等教育出版社, 2011: 71
- [3] 刘月华. 状语的分类和多项状语的顺序 [C]. - 北京:北京大学出版社, 1983
- [4] 陆俭明. 对外汉语教学中经常要思考的问题. // 语言文字应用 [J]. 1998 年第 4 期
- [5] 王琳. 现代汉语状语语序研究 [D]. - 武汉:华中科技大学, 2007

ANALYSIS OF ADVERBIAL MISORDER BIAS OF KAZAKH STUDENTS IN THE CONTEXT OF MULTILINGUALISM

Zhang Xiaofei

Public Teacher, Confucius Institute at Eurasian National University named after L.N.Gumilyov,
Astana, Kazakhstan
e-mail: fer86@163.com

Abstract. In the process of Chinese acquisition, Native Kazakhstan students often make errors in word order, especially adverbial errors are more common and concentrated. This paper analyzes the adverbial errors and their causes in the acquisition of Chinese adverbials word order by Kazakhstan students. This paper first introduces the adverbial misorder bias of Kazakhstan students in multilingual background, then analyzes the main causes of the adverbial misorder bias from the perspectives of both learners and teachers, and finally puts forward personal suggestions for improving the teaching of adverbial order of Kazakhstan students. The corpus of this paper is collected from Kazakhstan students' compositions, mid-term and final exam papers.

Keywords: Native Kazakhstan students; Adverbial clause; Error analysis; disordering.